

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR****AHMET MERİÇ ŞENYÜZ BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası : 2016/11228
Karar Tarihi : 9/10/2019

Başkan : Hasan Tahsin GÖKCAN
Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR
Burhan ÜSTÜN
Hicabi DURSUN
Selahaddin MENTEŞ
Raportör : Hilmi Can TURAN
Başvurucu : Ahmet Meriç ŞENYÜZ
Vekili : Av. Şerif Özgür URFA

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvurunun bir gazetede yayımlanan köşe yazısında kullandığı ifadelerin hakaret kabul edilerek adli para cezasına hükmedilmesi nedeniyle ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 13/6/2016 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüş bildirmemiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

8. Suriye'de 2011 yılında iç savaş başlamış, iç savaş boyunca birbiriyle mücadele eden birçok farklı grup ortaya çıkmıştır. Suriye'deki iç savaş, başladığı günden itibaren

Türkiye kamuoyunca yakından takip edilmiş; bu bağlamda Suriye iç savaşı ve tarafları hakkında basın ve yayın organlarında hemen hemen her gün yüzlerce haber, analiz ve yorum yapılmıştır.

9. Olayların geçtiği tarihte ulusal bir gazetede dış politika yazarı olan, iki ulusal televizyon kanalında dış politika üzerine programlar yapan gazeteci A.A. 18/12/2012 günü bir ulusal TV kanalında yayımlanan haber ve yorum programına davet edilmiştir. Ünlü bir akademisyen ile bir gazetecinin moderatörlüğünü yaptığı ve ABD'nin Orta Doğu politikası ile bölgeye etkilerinin tartışıldığı programda güncel bir konu olan Suriye'deki gelişmeler işlenmiş ve A.A. olaylar hakkındaki düşüncelerini açıklamıştır. A.A. Suriye'de meydana gelen olayları *devrim*, rejime karşı örgütleri de *devrimciler* olarak nitelendirmiştir.

10. Başvurucu, gazeteci olup olayların meydana geldiği tarihte Yurt gazetesinde (gazete) çalışmaktadır. Gazetenin 20/12/2012 tarihli nüshasında başvurucu tarafından kaleme alınan "*Gazeteci mi CIA ve EL KAİDE Gülü mü*" başlıklı bir haber yayımlanmıştır. Başvurucunun köşe yazısının temelini A.A.'nın ilgili televizyonda yayımlanan programdaki ifadelerine cevap ve eleştiri oluşturmuştur.

11. Başvurucu yapmış olduğu haberde şu ifadeleri kullanmıştır:

"A.A. cihatçıları 'devrimci' ilan etti. Büyük basının en Amerikancı kalemlerinden A.A., Suriye'deki cihatçı katilleri devrimci ilan etti. Önceki akşam NTV'de yayımlanan Dünyanın Merkezi programına katılan A.A. Prof. H. K'nın Suriye'deki gerçekleri anlattığı konuşmasına, 'Suriye'deki devrim hakkında sadece Türkiye solunda böyle bir algı var. Gerçekte burada bir devrim oluyor. Devrim illa üretim araçlarının el değiştirmesi değildir, orada 35 kişiyi öldüren zalim bir rejime karşı insanlar ayaklanmıştı. Suriye devrimcilerini tanımanızı isterim' diye yanıt verdi".

"... A.A. Hanım Niye Görmüyor. Peki, geçekler bu kadar açıkken, Suriye muhalefetinin 'en muteber' temsilcileri bile 'Alevilerin, gayri müslimlerin kökünü kurutacağız' açıklamaları yaparken, A.A.'nın şeriatçı isyancıları devrimci ilan etme kaygısının nedeni ne? Y.K., Y.C. için 'Milliyet'in Washington temsilcisi değil, Washington'ın Milliyet temsilcisidir' diye yazmıştı. Y.C.'nin Milliyet'ten ayrılıp Tarafa geçmesinin ardından Milliyet'te yıldızı parlamaya başlayan A.A., anlaşılan o ki bir süredir 'Washington'ın yeni Milliyet temsilcisi' oldu. E, bu da sorumuzun yanıtını veriyor sanırsınız."

12. Haberin gazetede yayımlanması üzerine, A.A. ilgili yazıda kendisine hakaret edildiği gerekçesiyle Savcılığa şikâyetle bulunmuş ve nihayetinde İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesinde (Mahkeme) başvurusunun sanık olduğu ceza davası görülmüştür.

13. Mahkeme, yapılan yargılama sonucunda 28/11/2013 tarihinde başvurusunun hakaret suçundan adli para cezası ile cezalandırılmasına ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar vermiştir. Mahkeme, karar gerekçesinde "*Gazeteci mi CIA ve EL KAİDE Gülü mü*" başlıklı köşe yazısının başlık ve içerik bakımından farklı olduğunu, EL KAİDE'nin tüm dünyaca terör örgütü olarak kabul edildiğini, CIA'in yabancı bir ülkenin istihbarat örgütü olduğunu vurgulamıştır. Mahkeme başvurusunun ilgili başlıkta müşteki ile EL KAİDE ve CIA'in aralarında bir bağ olduğu algısını doğurduğunu belirterek ilgili ifadelerin muhatap kişinin şeref ve saygınlığına zarar verdiğini belirtmiştir.

14. Başvurucu, Mahkemenin kararına 4/12/2013 tarihinde itiraz etmiş; İstanbul 21. Ağır Ceza Mahkemesi başvurusunun yapmış olduğu itirazın reddine karar vermiştir.

15. Başvurucunun başka bir suçtan dolayı ceza alması sebebiyle İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesinin hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin kararı kaldırılarak başvuru hakkındaki 1.740 TL adli para cezası hükmünün açıklanmasına karar verilmiştir. İlgili karar hakaret suçu yönünden kesin karar olup başvuru yolu bulunmamaktadır.

16. Başvurucu 13/6/2016 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

17. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "*Hakaret*" kenar başlıklı 125. maddesi şöyledir:

"(1) Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden ... veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilâl ederek işlenmesi gerekir.

(2) Fiilin, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletile işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkrada belirtilen cezaya hükmolunur.

..."

B. Uluslararası Hukuk

18. İfade özgürlüğünün demokratik toplumdaki önemi ile ifade ve basın özgürlüğü ile şeref ve itibar hakkı arasındaki ilişkiyle ilgili uluslararası hukuk kaynakları için bkz. *Hacı Boğatekin* (B. No: 2014/18101, 26/10/2017, §§ 16-20) kararı.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

19. Mahkemenin 9/10/2019 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

20. Başvurucu, gazetede yayımlanan köşe yazısında hakaret ettiği gerekçesiyle adli para cezası ile cezalandırılmasının ifade ve basın özgürlüklerini ihlal ettiğini iddia etmiştir. Başvurucu ilgili köşe yazısının sadece eleştiri içerdiğini, bir hakarete bulunmadığını, yazıda Suriye iç savaşı ve politikası ile ilgili kendi değerlendirmelerinin yer aldığını belirtmiştir. Ayrıca başvurucu, İstanbul 21. Ağır Ceza Mahkemesinin hükmün açıklanmasının ertelenmesine itirazın reddi kararının Mahkeme tarafından sadece şekli yönden incelemeye tabi tutulduğunu ifade etmiştir. Başvurucu "*Gazeteci mi CIA ve EL KAİDE Gülü mü*" ve "*Washington'un yeni Milliyet temsilcisi*" ibarelerini kendisinin kullanmadığını savunmuştur. Başvurucu son olarak itirazını sadece şeklen inceleyerek Mahkemenin görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçındığını, bu sebeple adil yargılanma hakkı kapsamındaki hak arama özgürlüğü hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

B. Değerlendirme

21. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun iddiasının ifade ve basın hürriyeti kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

22. Anayasa'nın ifade ve basın özgürlüklerinin korunduğu 26. ve 28. maddeleri iddianın değerlendirilmesinde dayanak alınacaktır. Anayasa'nın "*Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti*" kenar başlıklı 26. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar..."

Bu hürriyetlerin kullanılması,... başkalarının şöhret veya haklarının,... korunması ... amaçlarıyla sınırlanabilir..."

Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir."

23. Anayasa'nın "*Basın hürriyeti*" kenar başlıklı 28. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Basın hürdür, sansür edilemez..."

Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır.

Basın hürriyetinin sınırlanmasında, Anayasanın 26 ve 27 nci maddeleri hükümleri uygulanır..."

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

24. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Müdahalenin Varlığı

25. Gazetenin 20/12/2012 tarihli nüshasında ve internet sitesinde yayımlanmış olduğu köşe yazısı nedeniyle hakaret suçundan adli para cezasına hükmedilmesi ile başvuru konusunun ifade ve basın özgürlüklerine yönelik bir müdahalede bulunduğu anlaşılmaktadır.

b. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

26. Başvuru konusu müdahale, Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşullara uygun olmadığı takdirde Anayasa'nın 26. maddesinin ihlalini teşkil edecektir. Anayasa'nın 13. maddesi şöyledir:

“Temel hak ve hürriyetler, özlere dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağılı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.”

27. Bu sebeple sınırlamanın Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve somut başvuruya uygun düşen, kanun tarafından öngörülme, Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen haklı sebeplerden bir veya daha fazlasına dayanma, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama koşullarına uygun olup olmadığının belirlenmesi gerekir.

i. Kanunilik

28. Başvurucu hakkında uygulanan müdahalenin dayanağı olan 5237 sayılı Kanun'un "*Hakaret*" kenar başlıklı 125. maddesinin *kanunla sınırlama* ölçütünü karşıladığı sonucuna varılmıştır.

ii. Meşru Amaç

29. Başvurucu hakkında, müştekiye hakaret ettiği kabul edilerek adli para cezasına hükmedilmiştir. Mahkûmiyete ilişkin söz konusu kararın *başkalarının şöhret veya haklarının* korunmasına yönelik önlemlerin bir parçası olduğu ve meşru bir amaç taşıdığı sonucuna varılmıştır.

iii. Demokratik Toplum Düzeninin Gereklerine Uygunluk ve Ölçülülük

(1) Genel İlkeler

30. Anayasa Mahkemesi ifade özgürlüğü bağlamında *demokratik toplum düzeninin gerekleri* ifadesinden ne anlaşılması gerektiğini daha önce pek çok kez açıklamıştır. İfade özgürlüğü kişinin haber ve bilgilere, başkalarının fikirlerine serbestçe ulaşabilmesi, düşünce ve kanaatleri dolayısıyla kınanamaması, bunları tek başına veya başkalarıyla birlikte çeşitli yollarla serbestçe ifade edebilmesi, anlatabilmesi, savunabilmesi, başkalarına aktarabilmesi ve yayabilmesi anlamına gelir. Çoğunluğa muhalif olanlar da dâhil olmak üzere düşüncelerin her türlü araçla açıklanması, açıklanan düşünceye paydaş sağlanması, düşünceyi gerçekleştirme ve gerçekleştirme konusunda başkalarını ikna etme çabaları ve bu çabaların hoşgörülle karşılanması çoğulcu demokratik düzenin gereklerindedir. Dolayısıyla toplumsal ve siyasal çoğulculuğu sağlamak, her türlü düşüncenin barışçıl bir şekilde ve serbestçe ifade edilebilmesine bağlıdır. Bu itibarla düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü demokrasinin işleyişi için yaşamsal önemdedir (*Bekir Coşkun* [GK], B. No: 2014/12151, 4/6/2015, §§ 33-35; *Mehmet Ali Aydın* [GK], B. No: 2013/9343, 4/6/2015, §§ 42, 43; *Tansel Çölaşan*, B. No: 2014/6128, 7/7/2015, §§ 35-38).

31. Temel hak ve özgürlüklere yönelik bir müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine *uygun* kabul edilebilmesi için zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılaması ve orantılı bir müdahale olması gerekir (*Bekir Coşkun*, §§ 53-55; *Mehmet Ali Aydın*, §§ 70-72; AYM, E.2007/4, K.2007/81, 18/10/2007). Müdahaleyi oluşturan tedbirin zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşıladığının kabul edilebilmesi için amaca ulaşmaya elverişli olması, başvurulabilecek en son çare ve alınabilecek en hafif önlem olarak kendisini

göstermesi gerekmektedir (bazı farklılıklarla birlikte bkz. *Bekir Coşkun*, § 51; *Mehmet Ali Aydın*, § 68; *Tansel Çölaşan*, § 51). Orantılılık ise bireyin hakkı ile kamunun menfaatleri veya müdahalenin amacı başkalarının haklarını korumak ise diğer bireylerin hak ve menfaatleri arasında adil bir dengenin kurulmasına işaret etmektedir (bazı farklılıklarla birlikte bkz. *Bekir Coşkun*, § 57; *Tansel Çölaşan*, §§ 46, 49, 50; *Hakan Yiğit*, B. No: 2015/3378, 5/7/2017, §§ 59, 68).

32. Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasına göre ifade özgürlüğünün sınırlandırılma nedenlerinden biri de başkalarının şöhret veya haklarının korunmasıdır. Bireyin şeref ve itibarı, kişisel kimliğinin ve manevi bütünlüğünün bir parçasını oluşturur ve Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasının korunmasından faydalanır (*İlhan Cihaner (2)*, B. No: 2013/5574, 30/6/2014, § 44). Devlet, bireyin şeref ve itibarına keyfi olarak müdahale etmemek ve üçüncü kişilerin saldırılarını önlemekle yükümlüdür (*Nilgün Halloran*, B. No: 2012/1184, 16/7/2014, § 41; *Adnan Oktar (3)*, B. No: 2013/1123, 2/10/2013, § 33; *Bekir Coşkun*, § 45; *Haci Boğatekin*, § 42).

33. Bu sebeplerle Anayasa Mahkemesi benzer başvurularda, başvurucağın cezalandırılmasına ilişkin derece mahkemelerinin kararlarında başvurucağın ifade özgürlüğü ile başkalarının şöhret veya haklarının korunması arasında adil bir dengenin gözetilip gözetilmediğini değerlendirir (*Nilgün Halloran*, § 27; *İlhan Cihaner (2)*, § 39).

(2) İlkelerin Olaya Uygulanması

34. Somut olaya konu köşe yazısı, gazeteci olan A.A.nın bir televizyon programında Suriye iç savaşı ile ilgili yapmış olduğu yorum ve açıklamalar üzerine kaleme alınmıştır.

35. Başvuru konusu olayda, başvurucağın tarafından söylenen sözlerin içeriği konusunda bir ihtilaf söz konusudur. Başvurucağın "*Gazeteci mi CIA ve EL KAİDE Gülü mü*" ve "*Washington'ın yeni Milliyet temsilcisi*" ibarelerini kendisinin kullanmadığını iddia etmiştir. Buna karşılık Mahkemenin bu iddiaya yönelik bir değerlendirme yapmadığı görülmüştür. Mahkemenin mahkûmiyet sonucuna ulaşırken söz konusu ifadelere ağırlık verdiği gözetildiğinde başvurucağın bu iddiasının karşılanmaya değer olduğu açıktır. Dolayısıyla Mahkemenin sözü edilen ifadelerin başvurucağın ait olup olmadığını araştırmamış olmasının usul güvencelerini etkisiz kalması potansiyelini haiz olduğu vurgulanmalıdır. Bununla birlikte aşağıda ulaşılan sonuç dikkate alınarak bu mesele üzerinde daha fazla durulmasına gerek görülmemiştir.

36. Anayasa Mahkemesi, kamuoyunca tanınan kişilerin gördükleri işlev nedeniyle daha fazla eleştiriye katılmak durumunda olduklarını ve bunlara yönelik eleştirinin sınırlarının çok daha geniş olduğunu daha önceki kararlarında da vurgulamıştır (*İlhan Cihaner (2)*, § 82; *Ergün Poyraz (2)* [GK], B. No: 2013/8503, 27/10/2015, § 58; *Önder Balıkcı*, B. No: 2014/6009, 15/2/2017, § 40; *Kemal Kılıçdaroğlu*, B. No: 2014/1577, 25/10/2017, § 55). Müdahaleye neden olan köşe yazısı da bir basın mensubuna yönelik eleştirel bir yazıdır. Köşe yazısında eleştirilen basın mensubu, ulusal bir kanalda TV programcısı ve ulusal bir gazetede köşe yazarı olup kamuoyunca tanınan bir kişidir. Bu nedenle ilgili basın mensubunun kendisine yönelik eleştirilere diğer vatandaşlara göre daha fazla hoşgörü göstermesi gerekir.

37. Anayasa Mahkemesi eldeki başvuruya ilişkin kararını, olayın bütün şartlarını gözeterek ve başvuru konusu sözlerin söylendiği bağlamı dikkate alarak verecek; bu

çerçevede ifade özgürlüğüne yapılan müdahalenin izlenen meşru amaçlarla orantılı olup olmadığını, derece mahkemelerinin gerekçelerinin ilgili ve yeterli olup olmadığını belirleyecektir (*Bayram Akın*, B. No: 2015/19278, 7/3/2019, § 41).

38. Anayasa Mahkemesi benzer başvurularda, başvurunun cezalandırılmasına ilişkin derece mahkemelerinin kararlarında başvurunun ifade özgürlüğü ile başkalarının şöhret veya haklarının korunması arasında adil bir dengenin gözetilip gözetilmediğini değerlendirir (*Nilgün Halloran*, § 27; *İlhan Cihaner (2)*, § 39).

39. Bu, soyut bir değerlendirme olmayıp Anayasa Mahkemesi başvurunun kullandığı ifadelerin türünün kamusal tartışmalara katkı sunma kapasitesinin, ifadelere yönelik kısıtlamaların niteliğinin ve kapsamının, ifadelerin kimin tarafından dile getirildiğinin, kime yöneldiğinin ve kamuoyu ile diğer kişilerin kullanılan ifadeler karşısında sahip oldukları hakların ağırlığının gerektiği gibi değerlendirilip değerlendirilmediğine bakar (*Nilgün Halloran*, § 41; *Ergün Poyraz (2)*, § 56). Yine ilgili kişinin önceki davranışı, yayımın içeriği, şekli ve sonuçları ile haber veya makalenin yayımlanma şartlarının söz konusu haberde yer alan olayların geçtiği dönemde ülkede meydana gelen olaylar ışığında değerlendirilmesi gerekliliği de dikkate alınması gereken unsurlardır (*İlhan Cihaner (2)*, §§ 67-73; *Hacı Boğatekin*, § 43). Öte yandan derece mahkemelerinin kabul ettiği gibi başvurunun sözleri ile davacıyı hedef aldığı kabul edilse bile başvurunun ifadelerinin konuşmaların bütünlüğü ile birlikte ve söylendikleri bağlamdan koparılmaksızın değerlendirilmesi gerekir (*Kemal Kılıçdaroğlu (3)*, B. No: 2015/1220, 18/7/2018, § 65).

40. Başvuruya konu olan köşe yazısı Suriye'deki iç savaşın ikinci yılında kaleme alınmıştır. Suriye iç savaşı ile ilgili savaşın başladığı andan itibaren kamuoyuna yansıyan bir çok tartışma olmuştur ve bu tartışmalar günümüzde de devam etmektedir. Başvuruya konu köşe yazısının yayımlandığı dönem basında konu ile alakalı çok sayıda haber ve yorum yayımlanmıştır. Bu sebeple ilgili köşe yazısının tartışmaların güncel olduğu bir dönemde kaleme alındığı ve yazının bütünü ele alındığında da kamusal tartışmalara katkı sunma potansiyelinin olduğu görülmektedir. Yazı bütün olarak incelediğinde ise başlık ve içeriğin tamamen aynı olmadığı görülmektedir. Yazı içeriğinde başlıkta kullanılan ifadelerin aksine ilgili kişinin CIA ve EL KAİDE üyesi olduğu iddiası yer almamaktadır. Söz konusu yazıda yer alan ifadeler bağlamından kopartılmadan incelendiğinde başvurunun A.A'nın düşüncelerinin CIA ve EL KAİDE'nin düşünceleri ile paralellik taşıdığını, A.A'nın bu düşünceleri dile getirerek CIA ve EL KAİDE'nin menfaatlerine hizmet ettiğini ileri sürmektedir.

41. Basın özgürlüğünün bir dereceye kadar abartıya hatta kısırtmaya izin verecek şekilde geniş yorumlanması gerektiği hatırlanmalıdır (*Ali Kızılk*, B. No: 2014/5552, 26/10/2017, § 77). Başvuruya konu köşe yazısı ele alındığında "*Gazeteci mi CIA ve EL KAİDE Gülü mü*" diye yer alan köşe yazısı başlığının abartılı ve çarpıcı olduğu görülmektedir. İlk derece mahkemesi, karar gerekçesinde başlığında geçen ifadeler dolayısıyla başvurunun köşe yazısının muhatap kişinin şeref ve saygınlığına zarar verdiğini belirtmiş ve hareket suçunun işlendiğine karar vermiştir. Köşe yazısının başlığının abartılı ve tahrik edici olduğu açık olup bütün olarak değerlendirildiğinde köşe yazısının basın özgürlüğünün sınırları içinde kaleme alındığı görülmektedir.

42. Bilgilendirme ve eleştirilerin cezalandırılması *caydırıcı etki* doğurarak toplumdaki ve kamuoyundaki farklı seslerin susturulmasına yol açabilir. Cezalandırılma korkusu, çoğulcu toplumun sürdürülebilmesine engel olabilir (*Ergün Poyraz (2)*, § 79).

Devamlı olarak günlük program yapan, köşe yazısı yazan, haber sunan basın mensupları basın özgürlüğünü kullanırken mütemadiyen eleştiri haklarını da kullanmaktadırlar. Bir basın mensubunun sert ve çarpıcı eleştirel ifadeleri nedeniyle adli para cezasıyla ya da bir adli ceza müeyyidesi ile karşı karşıya kalması, ilgili basın mensubunun mesleğini icra ederken sürekli baskı altında kalma hissiyatını doğuracak ve cezalandırılma endişesi duymasına neden olacaktır.

43. Son olarak başvurunun mahkûmiyetine hükmedilen kararda, başvuru konusu yazıda yer alan ifadelerin ilgili TV programcısının onur ve şerefine zedeleyici nitelikte kabul edildiği konusunda ikna edici bir gerekçeye yer verilmediği de dikkate alınarak başvurunun ifade özgürlüğüne yapılan müdahalenin başkalarının şöhret ve haklarının korunması için demokratik toplum düzeninde gerekli bir müdahale olmadığı kanaatine varılmıştır.

44. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinde güvence altına alınan ifade ve basın özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

45. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvurunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir ...

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

46. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin uygulanmasına ilişkin olarak kabul edilen ilkeler için bkz. *Mehmet Doğan* ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60) kararı.

47. Başvurucu, yeniden yargılamaya karar verilmemesi durumunda 3.550 TL maddi ve 10.000 TL manevi tazminat talebi olduğunu belirtmiştir.

48. Başvurunun ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiği ve ihlalin mahkeme kararından kaynaklandığı anlaşılmıştır. Bu durumda ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Yapılacak yeniden yargılama ise usul hukukunda yer alan benzer kurumlardan farklı ve bireysel başvuruya özgü bir düzenleme içeren 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda yeniden yargılama sürecinde mahkemelerde yapılması gereken iş, öncelikle hak ihlaline yol açan mahkeme kararının ortadan kaldırılmasından ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ulaştıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar verilmesinden ibarettir. Bu sebeple kararın bir örneğinin yeniden yargılama yapılmak üzere ilgili mahkemeye gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

49. Diğer taraftan somut olay bağlamında yeniden yargılama yapılmasına karar verilmesi, ihlale yol açan yargılama sürecine muhatap olan başvurunun bu sürede uğradığı

bütün zararları gidermemektedir. Dolayısıyla *eski hâle getirme* kuralı çerçevesinde ihlalin bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılabilmesi için şeref ve itibar hakkının ihlali nedeniyle yalnızca ihlal tespitiyle ve yeniden yargılama suretiyle giderilemeyecek olan manevi zararları karşılığında başvurucuya net 9.150 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

50. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 239,50 TL harç ile 2.475 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.714,50 TL yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. İfade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 26. maddesinin birinci fıkrasında güvence altına alınan ifade özgürlüğü ile Anayasa'nın 28. maddesinin birinci fıkrasında güvence altına alınan basın özgürlüğünün İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin ifade ve basın özgürlükleri ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucuya net 9.150 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerin REDDİNE,

E. 239,50 TL harç ve 2.475 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.714,50 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

F. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 9/10/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Selahaddin MENTEŞ